

مسمومیت دارویی علت مرگ پرستو بخشی

دادستان عمومی و انقلاب شهرستان دلفان گفت: «طبق نظریه پزشکی قانونی علت مرگ دکتر بخشی مسمومیت دارویی و عوارض ناشی از آن بوده است.» یونس آزادپور توضیح داد: «به علت فوت مرحوم دکتر بخشی پرونده‌ای مطابق موازین قانونی در شعبه بازپرسی دادسرای دلفان تشکیل و برای تعیین علت مرگ موضوع به پزشکی قانونی به‌عنوان مرجع قانونی ارجاع شد. با ارجاع موضوع به پزشکی قانونی لرستان، پس از بررسی‌های تخصصی از سوی مرجع یادشده علت فوت این پزشک با توجه به معاینه ظاهری و کالبدگشایی انجام شده و نتایج سم‌شناسی و آسیب‌شناسی مسمومیت دارویی و عوارض ناشی از آن تعیین شده است.» براساس اعلام او، باتوجه به تمام علل و نظریه‌نهایی پزشکی قانونی خودکشی علت این حادثه اعلام می‌شود. همچنین طبق بررسی‌های قضائی او فاقد هرگونه مشکل در دلفان بوده و حتی رضایت خود از مردم و کادر درمان این شهرستان را نیز با نزدیکانش مطرح کرده است. چهار فروردین ماه امسال بود که خبر درگذشت دکتر پرستو بخشی، در بیمارستان دلفان منتشر شد. وی متولد ۱۳۶۸ و متخصص قلب و عروق به شماره نظام پزشکی ۱۴۹۱۴۴ بود.

۷۱ زندانی قزل حصار آزاد شدند

مدیر مجتمع ندامتگاهی قزل حصار از آزادی ۷۱ زندانی با استفاده از ارفاقات قضایی در ماه رمضان خبر داد. به گزارش ایستنا، اله کرم عزیزی گفت: همزمان با آغاز سال نو و تقارن آن با ماه مبارک رمضان، یک هزار و ۱۳۱ زندانی واجد شرایط مجتمع ندامتگاهی قزل حصار از ارفاقات قانونی بهره‌مند شدند که از مجموع آنها ۷۱ نفر آزاد شدند. مابقی زندانبانان دیگر پس از موافقت مرجع قضایی مربوطه با تودیع وثیقه بین ۱۰ تا ۲۰ روز به مرخصی اعزام شدند. افراد واجد شرایط در راستای اجرای سیاست‌های سازمانی مبنی بر کاهش جمعیت کیفری از زندان آزاد شدند. مدیر مجتمع ندامتگاهی قزل حصار استفاده از ظرفیت‌های قانونی از جمله مرخصی، مرخصی پایان حبس و آزادی مشروط را از ابزارهای قانونی کاهش جمعیت کیفری مطرح کرد. ارفاقات قضایی یکی از فرصت‌های کلان قوه قضائیه است که با تلاش مددکاران، کارشناسان قضایی و قضات ناظر بر زندان‌ها به زندانبانان واجد شرایط اعطای می‌شود.

شرایط نامساعد جوی در آذر هفته

سحر تاجبخش، رئیس سازمان هواشناسی از ورود سامانه بارشی به کشور طی سه‌شنبه (۲۱ فروردین ماه) از شمال غرب کشور خبر داد. به گزارش ایرنا، در نشست خبری بیان اقدامات و عملکرد وزارت راه و شهرسازی در حوزه سفرهای نوروزی که در وزارت راه و شهرسازی برگزار شد، گفت: در استان‌هایی مانند ایلام، اردبیل، قزوین و تهران شرایط جوی به‌ویژه طی چهارشنبه و پنجشنبه (۲۲ و ۲۳ فروردین ماه) مساعد نیست. تمرکز بارش چهارشنبه در محورهای مواصلاتی استان‌های لرستان، چهارمحال و بختیاری و شمال خوزستان و پنجشنبه در نوار شمالی کشور شامل استان‌های مازندران و غرب گلستان خواهد بود البته بیشتر استان‌ها به‌جز بخش‌هایی از جنوب شرق کشور تحت‌تأثیر این سامانه قرار می‌گیرند. رئیس سازمان هواشناسی در ادامه گفت: درباره این وضعیت جوی اطلاع‌رسانی‌های لازم صورت می‌گیرد تا شاهد کمترین خسارات و تلفات باشیم.

میراث فرهنگی

سارا سبزی
خبرنگار گروه جامعه

یک‌سال بعد از پایان فصل چهارم کاوش‌های گورستان تاریخی مرسین چال در استان سمنان، برای اولین بار آثاری از این محوطه در موزه ملی به نمایش گذاشته شد که از قدمت این گورستان پرده برداشت. آثار به نمایش گذاشته شده نشان می‌دهد، قدمت این گورستان به دوره هخامنشی و اشکانی می‌رسد و براین اساس این گورستان را به‌نمونه‌ای نادر در میان محوطه‌های تاریخی ایران تبدیل کرد.

این گورستان با این قدمت و حجم بالای آثار کشف‌شده که همچنان هم روند کاوشگری‌ها ادامه دارد، از یک‌دهه پیش به یکی از نگرانی‌های حوزه میراث فرهنگی تبدیل شده، چراکه محوطه آن دقیقاً در حوضه آبرگیر سد پر حاشیه فینسک در استان سمنان قرار گرفته و بعد از پایان کاوش‌ها به زیر آب می‌رود؛ اتفاقی که در سال‌های گذشته موارد مشابه زیادی داشته و محوطه‌های زیادی با ساخت سد، زیر آب رفته است مثل سد چمشیر که با ساخت آن، ۱۶۰ محوطه تاریخی از بین رفت.

مطالعات ساخت این سد، سال ۸۶ و احداث آن سال ۹۱ آغاز

شد و همزمان با آن کاوش‌های گورستان مرسین چال هم به دست باستان‌شناسان سپرده شد. حالا بعد از گذشت بیش از یک‌دهه از آغاز این پروژه، ساخت سدی که مخالفان زیادی در میان ساکنان منطقه، محیط‌زیست‌مازندران، فعالان اجتماعی و حتی وزارت نیرو دارد، هنوز به نتیجه نرسیده است. تنها گورستان مرسین چال نیست که با ساخت سد فینسک به زیر آب می‌رود؛ روستاهای فینسک، تم، تلاجیم و ملاده از جمله روستاهای حاشیه این سد هستند که با احداث سد با همین سرنوشت روبه‌رو می‌شوند و طبق آخرین اطلاعات روستای تلاجیم هم، بنا به ملاحظات اجرایی باید جابه‌جا شود. ساخت سد به‌دلیل نیاز به مطالعات بیشتر در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ به دستور رئیس‌جمهوری متوقف شد، اما استانداری می‌گوید که پروژه ادامه دارد.

در طول این مدت، چهار دوره کاوش نجات‌بخشی در گورستان مرسین چال انجام شده که آخرین فصل آن به دو سال پیش برمی‌گردد. در این نوع از کاوش، محوطه‌های تاریخی بررسی می‌شوند تا تمام آثار موجود در آن کشف و به موزه سپرده شود. محمدرضا نعمتی، سرپرست تیم باستان‌شناسی است که در دو دوره اخیر کاوش‌های نجات‌بخشی حضور داشته است. او به سابقه حدود ۱۰ ساله کاوش در این محوطه اشاره می‌کند و می‌گوید: اولین فصل کاوش‌ها سال ۹۳ آغاز می‌شود، اما به مدت ۶ سال وقفه‌ای در کاوش‌ها رخ می‌دهد و دوباره در سال ۹۹ فصل دوم آن آغاز می‌شود. فصل سوم توسط دو تیم در سال ۱۴۰۰ انجام می‌شود و در نهایت

بررسی آخرین وضعیت مرسین چال بزرگترین گورستان دوره تاریخی ایران که با ساخت سد فینسک از بین می‌رود

محوطه‌های تاریخی زیر آب

نگاه کارشناس

سد فینسک نماد آشکار لگام‌گسیختگی مافیای آب

پیامدهای اقتصادی، مالی، اجتماعی و امنیتی «سد فینسک» آنچنان هراسناک است که خود وزارت نیرو در جایگاه کارگزار و پیش‌قراول تاریخی مدیریت سازه‌محور آب هم با ساخت این سد مخالف است. خردادماه سال ۱۴۰۰ و به‌دنبال درخواست‌ها و نشست‌های بی‌دری مردم و کارشناسان، «شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران» طی نامه‌ای دو صفحه‌ای، ساخت این سد را به لحاظ مالی و اقتصادی، همچنین به‌دلیل پیش‌بینی ایجاد تنش‌های اجتماعی میان مردم بالادست و پایین‌دست به صلاح ندانسته و گزینه «بند انحرافی در محل ایستگاه هیدرومتری فینسک و استفاده از آب پهن‌گام رودخانه اسپسی رو» را به‌جای ساخت سد پرهزینه و پرمناقشه فینسک پیشنهاد داد. شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران در این نامه بر این نکته پافشاری می‌کند که ساخت تاسیسات «سد فینسک»، با هدف انتقال آب سرشاخه‌های حوضه‌تجن بزرگ به سمنان، دست‌کم ۴۰ درصد هزینه بیشتری را بر منابع مالی کشور تحمیل می‌کند و بر این نکته تأکید می‌کند که جایگزین کردن «بند انحرافی» یا «سد فینسک»، جدای از جلوگیری از اتلاف هزینه بیشتر ۴۰ درصدی، به‌دلیل جلوگیری از غرق شدن دوروستای تُم و تلاجیم، تنش‌های اجتماعی حاصل از ساخت این سد را نیز به کمترین مقدار ممکن می‌رساند. در پایان این نامه، «شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران» تأکید می‌کند که در صورت اصرار بر ساخت «سد فینسک»، «انجام مطالعات تکمیلی و تدقیق آمار و اطلاعات موجود و امکان تحقق و بهره‌برداری پایدار»، این سد ضروری است؛ توصیه‌ای که هرگز مورد توجه مافیای سدسازی قرار نگرفت!

از سوی دیگر شاهد ورود امیدوارکننده «سازمان بازرسی کل کشور» نیز به این پرونده پرچالش بوده‌ایم. سازمان بازرسی کل کشور در گزارش ۴۰ صفحه‌ای خود آشکارا بر این نکته اشاره می‌کند که «در صورت به نتیجه رسیدن طرح‌های

حنیف رضا گلزار
کارشناس ارشد خاک و آب

«سد فینسک» جدای از همه پیامدهای سنگین محیط‌زیستی، اقتصادی و اجتماعی که در این سال‌ها بر شمرده شد، به‌دلیل غرق کردن گورستان باستانی «مرسین چال» که با نام‌دهنده‌ای از دوران هخامنشیان و اشکانیان است، آسیب به گنجینه‌های تاریخی و باستانی منطقه را نیز نشان رفته است. یافته‌های به‌دست آمده از کاوش‌های اضطراری انجام‌شده در این گورستان باستانی، به‌تازگی در یکی از تالارهای موزه ملی ایران به نمایش درآمده که خود بیانگر ژرفای هنرمندی مردمانی که بیش از دو هزار سال پیش در این منطقه زندگی می‌کردند، است. شوربختانه این یه‌نه تاریخی و باستانی با گردن‌کشی و لگام‌گسیختگی مافیای آب و سدسازی که البته از سوی برخی مدیران و تصمیم‌سازان منطقه‌ای با چشم‌پوشی بر منافع ملی پایدار و اولویت دادن به منافع منطقه‌ای و محلی زودگذر و ناپایدار نیز پشتیبانی می‌شود، با ساخت «سد فینسک» برای همیشه از دسترس باستان‌شناسان و پژوهشگران حوزه تاریخ و تمدن، همچنین ملت ایران که میراث‌دار واقعی این گنجینه ارزشمند و ناشناخته هستند، خارج خواهد شد. در این میان سکوت و بی‌تفاوتی وزارت میراث فرهنگی در برابر این تجاوز آشکار مافیای سدسازی به گنجینه‌های تاریخی کشور، همچنین کمک‌های مالی غیرمنطقی رئیس‌جمهور وقت از حساب خزانه‌داری کل کشور به اجرای این طرح ویرانگر بسیار رنج‌آور و ناامیدکننده است.

فصل چهارم هم در سال ۱۴۰۱ به پایان می‌رسد. در واقع در سال ۱۴۰۲ دیگر هیچ‌فعالیتی در این محوطه انجام نشد.

او به شناسایی و قدمت این آثار در سال گذشته هم اشاره کرد و گفت: به کمک آزمایش‌های کربن ۱۴ مشخص شد که این آثار از اواخر دوره هخامنشی تا دوران سلوکی و اشکانی قدمت دارند؛ یعنی گورهای اکتشاف‌شده در این گورستان هر سه دوره را در بر می‌گیرد. نعمتی می‌گوید این گورستان قبل از کشف شدن، کاربری کشاورزی دیم داشته است؛ با وجود اینکه در این زمین کشاورزی انجام می‌شده، آسیب چندانی به گورها وارد نشده است؛ چون گورها کمی پایین‌تر از سطحی قرار دارند که در آن کشاورزی انجام می‌شد. بعد از کشف محوطه، برنامه اولیه برای آن از همان ابتدا بحث نجات‌بخشی آثار بود؛ چون قرار بود سد فینسک ساخته شود و محوطه به‌طور کامل زیر آب می‌رفت و به همین دلیل گورستان باید به‌طور کامل تخلیه شود.

نعمتی می‌گوید، تا کاوش‌های این گورستان کامل نشود، میراث فرهنگی مجوز آبرگیری سدا را صادر نمی‌کند. با توجه به اینکه وسعت این گورستان بیش از یک هکتار است و تراکم گورها هم در آن زیاد است، احتمال می‌دهیم بین ۱۵۰۰ تا دو هزار گور در آن وجود داشته باشد. در مجموع تا امروز ۲۰۰ گور یعنی حدود ۱۰ درصد از کل این گورستان کاوش شده است.

او درباره زمان پایان کار کاوش‌ها هم توضیح می‌دهد و می‌گوید: این موضوع به اعتباری ارتباط دارد که به این پروژه اختصاص داده

افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی نظیر طرح‌های آبیاری نوین و اصلاح الگوی کشت می‌توان بخشی از مصارف بخش کشاورزی استان سمنان را کاهش داد و در این صورت امکان تأمین کسری آب بخش شرب، فراهم خواهد شد.» سازمان بازرسی کل کشور بر این نکته تأکید می‌کند که ۱۰ درصد صرفه‌جویی در بخش کشاورزی معادل کل مصارف بخش شرب، نه شهر بلکه کل استان سمنان است. این گزارش در بخشی دیگر تصریح می‌کند: «در افرق‌های دورتر، وضعیت تأمین آب شرب استان بهبود خواهد یافت؛ به‌نحوی که در افرق ۱۴۵۰ همواره مزاد آب شرب وجود خواهد داشت.»

بخش دیگری از گزارش سازمان بازرسی کل کشور درباره پیامدهای «سد فینسک» هم راستا با نامه شماره ۱۴۰۰/۱۰۰/۴۹۳۵ مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۶ شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران به هزینه‌های بالای ساخت این سد می‌پردازد. «با عنایت به اجزای مختلف طرح شامل ساختمان سد، بند انحرافی و ایستگاه پمپاژ و اختلاف ارتفاع نسبتاً زیاد محل سد تا محل ارتفاعات مشرف به مقصد انتقال آب و نیز مسیر طولانی خط انتقال، سد فینسک در ردیف پروژه‌های پرهزینه تأمین آب محسوب می‌شود و حتی با پروژه‌های شیرین‌سازی آب در سواحل قابل مقایسه است.» در ادامه به این نکته اشاره می‌کند که «غیراقتصادی بودن طرح به‌حدی است که در سال ۱۳۹۶ در پاسخ به گروه بازرسی، شرکت مدیریت منابع آب ایران اعلام کرد که به‌دلیل پرهزینه بودن، طرح موصوف از دستور کار وزارت نیرو خارج شده است» با این وصف و با اینکه سازمان بازرسی کل کشور «طرح سد فینسک را یک طرح پرهزینه در مرحله ساخت و بهره‌برداری و دارای ابهامات فنی برشمرده که ورود آن به فاز اجرایی، بدون نهایی شدن ابهامات، طرح موجه ارزیابی نمی‌شود»، ولی مشخص نیست چه قدرت‌ها و مافیایی در پس پرده ساخت این سد، همچنان بر ساخت آن پافشاری می‌ورزند. اشتیاق مافیای آب و سدسازی برای جذب هزینه مازاد ۴۰ درصدی اشاره برای ساخت این سد که بالغ بر چندین هزار میلیارد تومان خواهد شد، آنچنان تند و تیز است که حتی هشدارهای سازمان بازرسی کل کشور درباره ویژگی‌های زلزله‌خیز بودن ساختگاه سد نیز مورد توجه قرار نگرفته است. در بخشی دیگر از این گزارش چنین آمده